

даде разкошни бани, дворци, пѣтища, крепости, водопроводи и пр., следъ като завладѣ свѣта и събра богатствата му. Парижъ благодари дворцитѣ и паметниците си на Наполеона, следъ като последниятъ покори Европа, събра богатствата и паметниците ѝ и ги струпа въ Парижъ. Беднитѣ народи и държави не могатъ да се похвалятъ съ особна материална култура, затова и нашитѣ паметници отъ възражданието ни — колкото ги имаме — дължатъ произхода и сществуването си главно на нарастналото народно благосъстояние.

Следъ посоченото материално съвземане, у българина се яви горещо желание да подобри дотогавашнитѣ си градски строежи, да напусне сгушенитѣ изъ градскитѣ махали скромни, подземни черковни параклиси, както обичайнитѣ дотогава търновски църкви „Св. Георги“ и „Св. Параскева“. Вмѣсто тѣхъ почна да строи голѣми, величави църкви, манастири и училища, каквито сж прочутитѣ по резбарскитѣ си темпла църкви „Св. Богородица“ въ Т.-Пазарджикъ, „Св. Марина“ въ Пловдивъ, строени презъ 1832 г., голѣмата съ висока часовна кула църква въ Банско, изградена презъ 1835 г., „Св. Спасъ“ въ Скопие, Бачковскиятъ, Преображенскиятъ, Рилскиятъ манастиръ „Св. Иванъ“, възобновенъ презъ годинитѣ 1835—37 г. и пр. Както въ повечето наши подбалкански градове и паланки, така и въ Сливенъ и Търново, енорийскитѣ църкви сж градени презъ 1833—34 г. Изобщо, право е да считаме годинитѣ 1832—34 за начало на нашето модерно черковно строителство и освобождение отъ фанариотитѣ.

Чудно съвпадение! Презъ тия години се почна и засили строежа на църкви въ повечето наши събудени балкански градове, а въ 1833 г. видинлии и скопiani почнаха да гонятъ владицитѣ си гърци!

Освенъ църквитѣ, българинътъ почна да реформира жилищата си. Старитѣ градски кѣщи, пригодени за отбрана отъ кърджалийски нападения, се изоставиха. Старата ми бащина кѣща въ Сливенъ (Клуцохоръ), строена съ чамовъ материалъ, сѣченъ на самото мѣсто, оградена съ зидове отъ каменни блокове отъ 1—1½ м. квадратура — сѣщинска крепостъ, съ ниска порта, за да не влиза турчинъ на конь, съ голѣма пещъ за 30 хлѣба, съ кюмбѣта, скривалища и комшулуци, и южно предъ стоятѣ — стрѣха надъ хаेतъ отъ 5 м. ширина за предпазване обитателитѣ ѝ отъ възможенъ турски погледъ